

[Bjørn Elmquist]

politisk opbakning her i folketinget og i befolkningen – heldigvis siger vi – og vi håber meget i venstre, at dette kan fortsætte.

Situationen er i løbet af den seneste tid blevet yderligere tilspidset – det er velkendt for alle – og de helt aktuelle forhold er der redegjort for i udenrigsministerens meget omfattende og grundige redegørelse. Den vil jeg gerne takke for.

Jeg har kun én ting at lægge til. Midt i alt det håbløse, som rykker den truende katastrofe nærmere: væbnet opgør, rene nedslagninger, de lange knives nat, som socialdemokratiets ordfører talte om, vil jeg trods alt nævne de initiativer, som en privat gruppe hvide forretningsfolk i Sydafrika har sat i gang over for sorte sydafrikaneres repræsentanter i et forsøg på at afvende den truende katastrofe. Der har været talt om mødet et par gange, og hr. Breckmann var oppe at efterlyse yderligere oplysninger om det.

Så sent som i dag er der på forsiden af Herald Tribune, som ligger til alles rådighed i vores læsesal, en stor artikel om, hvordan det breder sig i det sydafrikanske forretningsliv, hos hvide forretningsfolk. Der er denne lille gruppe, vi har talt om, under ledelse af Gavin Relly. Ganske store dele af det sydafrikanske forretningsliv har rettet henvendelse til premierminister Botha, hvor de direkte beder om, at man indleder reelle forhandlinger med de sorte ledere. Industrien har tilbudt sig som mæglingsmand. »92 af landets største virksomheder«, står der, »har for nylig haft helsidesannoncer i de lokale aviser, hvor de forpligter sig til at arbejde for fjernelse af den grundlovsfæstede racediskrimination og for forhandlinger om at dele magten med ansvarlige sorte ledere.«

Jeg vil anbefale hr. Breckmann – som desværre har forladt salen nu, så vidt jeg kan se – at få fat i denne avis og læse den meget, meget interessante artikel.

Midt i alt det sorte giver dette et gran af håb om, at der findes moderate, nogle vil måske kalde det progressive, hvide sydafrikanere, der vil gøre deres til, at eksplosionen ikke bliver så alvorlig, som det ellers truer med. Hvor meget vi har at have dette håb i, er jo nok en personlig vurderingssag, når det kommer til stykket.

Når vi rejser spørgsmålet om, hvad Danmark og andre lande uden for Sydafrika kan gøre for at bringe apartheidpolitikken til op-

hør, må jeg erklære mit parti som tilhænger af sanktioner. Vi har altid sagt i debatter i folketinget, at sådanne sanktioner for at kunne nå deres mål helst skal være så bredt bakked op internationalt som muligt, så forpligtende som muligt, også for de lande, der deltager. Ellers risikerer vi, at det bliver et slag i luften.

Ikke mindst har det betydning, at store lande som USA, Storbritannien, Vesttyskland og Frankrig er med. Jeg har med vilje nævnt disse store vestlige lande, fordi de alle hylder de samme frihedsideal, som vi gør her i Danmark, og de er nære samarbejdspartnere med os, bl.a. i NATO, hvor vi kæmper for at bevare frie samfund.

Bla. af den grund hilser vi i venstre EF-beslutningerne om Sydafrika velkommen. Her fik vi nogle af disse store eller større lande med. Vi husker alle sammen, at Storbritannien havde særlig lang betænkningstid, men alligevel endte med at slutte sig til. Venstre mener, at Danmark i FN bør fortsætte bestræbelserne for at vinde bred opbakning, og her har vi for tiden som medlem af sikkerhedsrådet en særlig mulighed.

Sidst, men ikke mindst, er der det nordiske samarbejde. Det seneste nordiske handlingsprogram er faktisk ganske vidtgående og understreger, at Danmark, heldigvis sammen med vore nordiske partnere, er helt i front, som jeg sagde i starten af mit indlæg, hvad sanktioner angår.

Vi har i dag på dagsordenen en række forslag. Jeg skal ikke gå voldsomt i detaljer her fra talerstolen, men er parat til at gøre det under behandlingen i udenrigsudvalget.

Jeg vil blot gøre den bemærkning, at vi i venstre helst ser regeringens forslag gennemført. Det kan nok ikke overraske. Der er ikke de voldsomme forskelle, vil nogle måske hævde, mellem det og socialdemokratiets forslag, men alligevel rejser det spørgsmålet, hvor konkrete tidsfrister man bør sætte ind, og hvor håndfast staten skal gribe ind over for virksomheder, der måske vil have svært ved at finde alternative samhandels- og leveringsmuligheder. Det kan hurtigt rejse spørgsmålet om en eventuel kompensation fra offentlig side, det kan være økonomisk eller anden, over for virksomheder og ansatte, som risikerer at miste deres eksistensgrundlag, deres daglige underhold, hvis det offentlige ligefrem begynder at diktere ned i